

SLAUGYTOJŲ DARBO RINKOS TENDENCIJOS KIEKYBINIU POŽIŪRIU

VIKTORIJA PIŠČALKIENĖ, VILMA RASTENIENĖ, DALĖ SMAIDŽIŪNIENĖ,
EDITA BALAŠOVA

Kauno kolegijos Sveikatos priežiūros fakultetas

Raktažodžiai: *Europos Sąjunga, darbo birža, darbo rinka, bendrosios praktikos slaugytojai, anestezijos ir intensyvios terapijos slaugytojai, bendruomenės slaugytojai, psichinės sveikatos slaugytojai, operacinės slaugytojai, skubios pagalbos specialistai, gydytojai.*

Santrauka

Naudojant trianguliacinę tyrimo strategiją buvo siekiama atskleisti slaugytojų darbo rinkos tendencijas. Pasitelkus Lietuvos darbo biržos duomenis pristatomas slaugytojų, užsiregistravusių darbo biržose per pastaruosius dvejus metus, dinamiskumas bei pateikiamos slaugytojų įsidarbinimo galimybės 2011 metams. Remiantis darbo biržos duomenimis, galima daryti išvadą, kad slaugytojų pasiūla Lietuvos darbo rinkoje yra stabili, tačiau negausi. Slaugytojų paklausą daugelyje mūsų šalies rajonų galima vertinti kaip pakankamą, o tai leidžia prognozuoti šių specialistų įsidarbinimo galimybes.

Sveikatos priežiūros įstaigų slaugos vadovų (pavaduotojų slaugai) apklausa leido prognozuoti bendrosios praktikos slaugytojų bei įvairių slaugos specializacijų poreikį. Įstaigų vadovai, remdamiesi savo organizacijų strateginės veiklos nuostatomis, patirtos ar planuojamos restruktūrizacijos padariniais, personalo amžiumi ir kt. faktoriais, vertino slaugos specialistų poreikį asmens sveikatos priežiūros įstaigose. Tyrimui atlikti pasirinktose Kauno regiono asmens sveikatos priežiūros įstaigose „reprezentantėse“ per artimiausius 5 ir šiek tiek daugiau metų slaugytojų poreikis gali išaugti iki 600. Išryškėjo skubios medicinos pagalbos specialistų, anestezijos ir intensyvios terapijos bei bendruomenės slaugytojų specializacijas turinčių specialistų didžiausias poreikis. Galima daryti prielaidą, jog šį poreikį vertinant ne tik Kauno regiono sveikatos priežiūros įstaigose, o visoje Lietuvoje - slaugytojų poreikis išaugtų kelis ir daugiau kartų. Vertinant slaugytojų poreikį pagal geografines vietas išryškėjo tam tikri skirtumai.

Didžiausias šių specialistų poreikis darbo rinkoje yra Kauno mieste. Šiame straipsnyje pateikiamas slaugytojų amžiaus charakteristikas tampriai galima susieti su Lietuvos slaugos specialistų organizacijos (LSSO) turimais faktais - vyresnio amžiaus slaugytojos sudaro nemažą visų slaugytojų dalį.

ĮVADAS

2000 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba Lisabonoje numatė strategiją, siekiančią per dešimt metų Europos Sąjungą paversti konkurencingiausia ir dinamiškiausia žinių ekonomika pasaulyje, kurioje ekonominė plėtra būtų suderinta su augimu, socialine sanglauda, pagarba aplinkai ir visuotiniu užimtumu. Užtikrinti darbo jėgos pasiūlos atitiktį paklausai, plėtojant ir didinant investicijas į žmogiškąjį kapitalą, yra labai svarbūs veiksniai siekiant Lisabonos strategijoje numatytų užimtumo tikslų [4,5].

Pokyčiai, vykstantys sveikatos apsaugos sistemoje, kuriuos įpareigota vykdyti Sveikatos apsaugos ministerija – įstaigų restruktūrizavimas, besikeičiantys finansavimo principai ir kitos priemonės turi įtakos medicinos darbuotojų profesinei veiklai bei jų poreikiui. Tai ilgalaikis procesas, reikalaujantis naujausių mokslškai pagrįstų žinių bei nuolatinio stebėjimo, duomenų kaupimo [7].

Tačiau kol kas ES šalyse išlieka skirtingi sveikatos priežiūros specialistų statistiniai rodikliai. ES šalyse bendras gydytojų skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, siekia 341 (Lietuvoje 366). Toliausiai nuo šio vidurkio nutolusi Graikija, kurioje 100 000 gyventojų tenka 538 gydytojai, ir Rumunija, kurioje šių specialistų, tenkančių tokiam gyventojų skaičiui, yra beveik 3 kartus mažiau. Lietuvoje gydytojų skaičiaus dinamika nuo 1996 iki 2006 metų nebuvo ryški. Per šį laikotarpį gydytojų sumažėjo tik 2,9 %. Bendras slaugytojų skaičiaus vidurkis ES šalyse siekia 722. Turimų slaugytojų skaičiumi išsiskiria tik dvi šalys – Airija (100 000 gyventojų tenka 1543 slaugytojos) ir Graikija (100 000 gyventojų tenka 327 slaugytojos). PSO pateikiamoje ataskaitoje matyti ypač didelė slaugytojų skaičiaus dinamika Lietuvoje nuo 1996 iki 2006 metų. Per šį laikotarpį Lietuvoje slaugytojų su-

mažėjo 21,9 %. Bendras slaugytojų, tenkančių 100 000 gyventojų, skaičius mažai kuo skiriasi nuo bendrojo ES šalių slaugytojų skaičiaus vidurkio, nes siekia 726 [2]. Nors ir kasmet Lietuvoje pastebimas asmens sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių slaugos specialistų skaičius mažėjimas, tačiau šiai dienai jis realiai atitinka bendrą ES šalių vidurkį. Todėl drąsiai galima prognozuoti, jog toks slaugytojų skaičius mūsų šalyje ir išliks ateityje.

Valstybės sėkmė tiesiogiai yra susijusi su daugybe ekonominių, socialinių, politinių veiksnių. Lietuvoje neseniai prasidėję regionų politikos formavimo procesai kelia naujus iššūkius ir aukštojo mokslo institucijoms, skatinant jas ne tik rengti aukštos kvalifikacijos specialistus, bet ir planuoti rengiamų specialistų skaičių, atitinkantį darbo rinkos poreikius. Globalizuojant žinių ekonomiką, aukštojo mokslo institucijos tampa pagrindiniu žinių, inovacijų, tyrimų šaltiniu, todėl šios institucijos gali tiesiogiai veikti regiono ekonomiką [1]. Aukštosios mokyklos, norėdamos išlikti konkurencingos, privalo stebėti darbo rinkos kaitos tendencijas ir aktyviai reaguoti į pokyčius. Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatuose konstatuojama, kad būtina sustiprinti aukštųjų mokyklų atsakomybę už studijų kokybę, glaudų ryšį su darbo rinka, stiprinti visuomenės įtaką švietimo sistemai [9].

Kol kas mūsų šalyje stokojama tyrimų, kurių pagrindu būtų viešai publikuojami statistiniai faktai apie slaugos specialistų tendencijas darbo rinkoje. Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kiekvieną mėnesį (pagal apskritis) pateikia užsiregistravusių slaugos specialistų rodiklius, kurie leidžia prognozuoti šių specialistų pasiūlą, nors poreikis pateikiamas tik vienerių metų laikotarpiui. Tačiau mažai vykdoma tyrimų, kuriuose būtų vertinamas slaugytojų (turinčių įvairias specializacijas) poreikis keleriems ir daugiau metų į priekį. 2008 metais Kauno kolegijos Sveikatos priežiūros fakultete buvo pradėtas vykdyti slaugos specialistų poreikio tyrimas, kuris leido įvertinti šių specialistų poreikį sveikatos priežiūros įstaigų slaugos vadovų (pavduotojų slaugai) požiūriu [6]. Pasirinkta tyrimo strategija apklausti vadovus pasitvirtino, nes jie, komunikuodami su padalinių slaugos administratoriais, personalo skyriaus specialistais pateikia išsamią informaciją, susijusią su slaugytojų poreikiu, taip pat leidžia numatyti specializacijų poreikį. Po trejų metų pakartoto slaugytojų poreikio tyrimo rezultatai, kurie buvo gauti analizuojant ne tik anksčiau dalyvavusių, bet ir naujai į tyrimą įtrauktų sveikatos priežiūros įstaigų slaugytojų poreikio rezultatus, pateikiami šiame straipsnyje.

Kadangi tyrimas buvo atliekamas 35 Kauno regiono

asmens sveikatos priežiūros įstaigose, todėl gauti tyrimo duomenys atspindi toli gražu ne visą Kauno regioną. Todėl norint preliminariai sužinoti, koks slaugos specialistų poreikis šiame regione ar Lietuvoje – straipsnyje pristatomus kiekybinius rodiklius galima būtų padidinti kelis kartus.

Tyrimo tikslas – įvertinti slaugytojų darbo rinkos tendencijas kiekybiniu požiūriu.

Tyrimo metodai: ES statistinių rodiklių analizė; darbo biržos duomenų analizė; sveikatos priežiūros įstaigų slaugos vadovų apklausa raštu, naudojant uždaro tipo klausimyną; statistinė duomenų analizė (naudojant statistinį duomenų analizės paketą SPSS 17) ir EXCEL (2007) programinę įrangą.

Slaugytojų rinkos tendencijoms atskleisti buvo pasirinkta trianguliacinė tyrimo strategija. Buvo analizuojami Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateikti slaugytojų pasiūlos bei įsidarbinimo galimybių barometro rodikliai (pagal visas apskritis).

Sveikatos priežiūros įstaigų slaugos vadovų apklausa leido prognozuoti bendrosios praktikos slaugytojų bei įvairios slaugos specializacijos poreikį. Įstaigų vadovai, remdamiesi savo organizacijų strateginės veiklos nuostatomis, įvykusios ar planuojamos restruktūrizacijos padariniais, personalo amžiumi ir kt. faktoriais, vertino slaugos specialistų poreikį. Verta pažymėti, kad tyrimui atlikti buvo pasirinktos 35 įstaigos „reprezentantės“, priklausančios Kauno regionui. Šiame tyrime dalyvavo visos didžiosios Kauno miesto PSP (5) bei kitų rajonų didžiosios PSPC įstaigos (3), taip pat buvo panaudoti kelių mažesnių PSPC (šeimos klinikų) apklausos duomenys (3). Tyrime taip pat dalyvavo 12 ligoninių - iš kurių 11 teikia antrines ir viena tretines sveikatos priežiūros paslaugas. Vertinant skubios medicinos pagalbos specialistų poreikį svarbu buvo įtraukti kuo daugiau įstaigų, teikiančių tokio pobūdžio paslaugas (anksčiau vadintas greitosios medicinos pagalbos tarnybas). Tyrime dalyvavo 10 skubios medicinos pagalbos paslaugas teikiančių įstaigų. Siekiant atspindėti kuo įvairesnį sveikatos priežiūros įstaigų pobūdį tyrime dalyvavo ir 2 slaugos ir palaikomojo gydymo įstaigos.

Tyrimas buvo atliekamas Alytaus, Marijampolės, Prienų, Jurbarko, Raseinių, Kazlų Rūdos, Kalvarijos, Kėdainių, Vilkaviškio, Šakių, Lazdijų rajonų bei Kauno miesto ir Kauno rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigose.

REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

Slaugytojų poreikio prognozė Lietuvos teritorinių darbo biržų duomenimis. Kiekvienais metais Lietuvos

darbo birža pateikia įvairių specialistų/darbininkų įsidarbinimo prognostinius vertinimus vienerių metų laikotarpiu (1 lentelė).

Slaugytojų galimybių įsidarbinimo barometras 2011 metams rodo, jog šių specialistų įsidarbinimo galimybės daugelyje Lietuvos vietovių yra palankios (1 lentelė). Didžiausia slaugytojų paklausa išsiskiria Šiaulių apskritys, mažiausia – Alytaus ir Tauragės apskritys. Visose likusiose Lietuvos geografiniuose rajonuose vyrauja vidutinės slaugytojų įsidarbinimo galimybės.

Slaugytojų pasiūlos ir paklausos analizei atlikti buvo pasirinkti 2009 - 2011 metų Lietuvos darbo biržos duomenys. Nuo 2009 metų sausio mėn. iki 2011 metų kovo mėn. Lietuvos teritorinėse darbo biržose, kaip kvalifikuoti specialistai ir absolventai, užsiregistravo 191 slaugytojai. Skirtingus laikotarpius atspindintys duomenys parodo slaugytojų darbo rinkos bendras tendencijas (2 lentelė).

2 lentelėje pateikiama slaugytojų, užsiregistravusių

1 lentelė. Slaugytojų galimybių įsidarbinimo barometras 2011 metams (Lietuvos darbo biržos duomenimis, 2011).

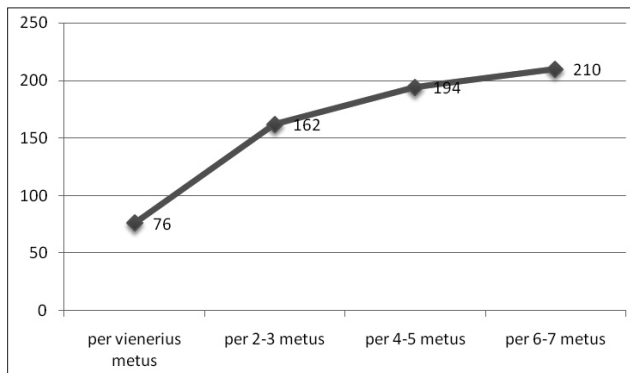
Apskritys	Mažos galimybės	Vidutinės galimybės	Didelės galimybės
Alytaus	+		
Kauno		+	
Klaipėdos		+	
Marijampolės		+	
Panevėžio		+	
Šiaulių			+
Tauragės	+		
Telšių		+	
Utenos		+	
Vilniaus		+	

2 lentelė. Slaugytojų, užsiregistravusių Lietuvos darbo biržose, dinamika 2009-2011 metais (Lietuvos darbo biržos duomenimis, 2011).

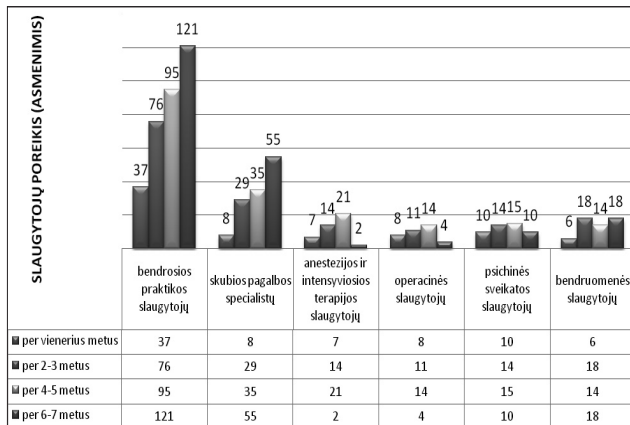
Mėnesiai	Alytaus	Kauno	Klaipėdos	Marijampolės	Panevėžio	Šiaulių	Tauragės	Telšių	Utenos	Vilniaus
2009 sausis	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
2010 kovas	1	1	7	2	1	8	0	1	0	6
2011 vasaris	0	4	6	5	19	11	2	3	7	9
2011 kovas	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0

apskričių darbo biržose 2009-2011 m., dinamika [3]. Didžiausia slaugytojų pasiūla matyti 2011 metų vasario mėnesį ir būtent tų apskričių (rajonų) darbo biržose, kuriuose yra įsikūrusios aukštosios slaugos specialistus rengiančios įstaigos. 2011 metų vasario mėnesį didžiausia slaugytojų pasiūla buvo Panevėžio (užsiregistravo 19), Šiaulių (užsiregistravo 11) apskričių darbo biržose. Praėjus tam tikram laikotarpiui skaičiai keitėsi ir 2011 metų kovo mėnesį slaugytojų, užsiregistravusių teritorinėse darbo biržose, sumažėjo. Prisimenant tai, kad studentai kolegijines slaugos studijas įprastai baigia vasario mėn., todėl šių specialistų darbo paieška vasario mėn. įprastas dalykas. Paskutinio laikotarpio (2011 kovo mėn.) duomenys rodo, kad slaugytojų, užsiregistravusių darbo biržose, skaičius praktiškai siekia 1, o kai kur ir 0. Taigi remiantis teritorinių darbo biržų duomenimis galime teigti, jog slaugytojų pasiūla nėra didelė. Vasario mėnesį išaugantis ir praėjus mėnesiui sumažėjantis slaugytojų, ieškančių darbo, skaičius, rodo absolventų, baigusią slaugos studijas, gan sėkmingą integraciją į darbo rinką.

Slaugytojų poreikio prognozė sveikatos priežiūros įstaigų slaugos vadovų apklausos duomenimis. Slaugos vadovų apklausa parodė, kad gydymo įstaigose „reprezentantėse“ penkių ir daugiau metų laikotarpiu slaugos specialistų paklausa ženkliai auga (1 pav.). Apklausoje dalyvavusių vadovų nuomone, vien šiais metais jie į savo sveikatos priežiūros įstaigas preliminariai įdarbintų 76 slaugytojus. Dvejų – trejų metų laikotarpiu slaugos specialistų poreikis gali net padvigubėti. Slaugos vadovų prognozinis vertinimas ketverių – penkerių metų laikotarpiu šių specialistų reikės dar daugiau (net 194). Penkerių metų laikotarpiu slaugytojų poreikis auga taip pat tendencingai. Galima daryti prielaidą, jog šį poreikį vertinant ne tik Kauno regiono sveikatos priežiūros įstaigose „reprezentantėse“, o visose įstaigose ar Lietuvoje - slaugytojų poreikis išaugtų kelis ir daugiau kartų. Hipotetiškai galima sakyti, kad slaugytojų poreikis Lietuvoje per penkerius šiek tiek daugiau metų gali

1 pav. Bendros slaugytojų poreikio tendencijos slaugos vadovų požiūriu.

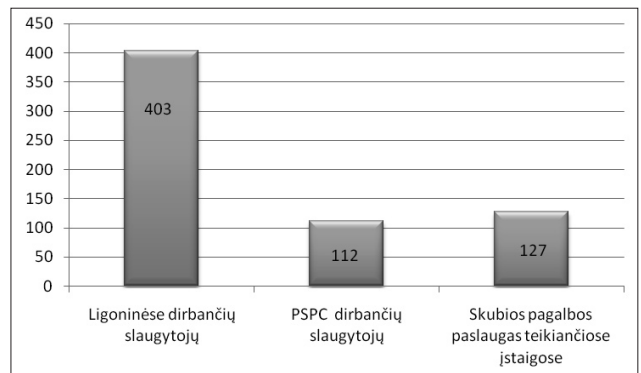

2 pav. Bendrosios praktikos slaugytojų ir slaugytojų, turinčių įvairias specializacijas, poreikis.

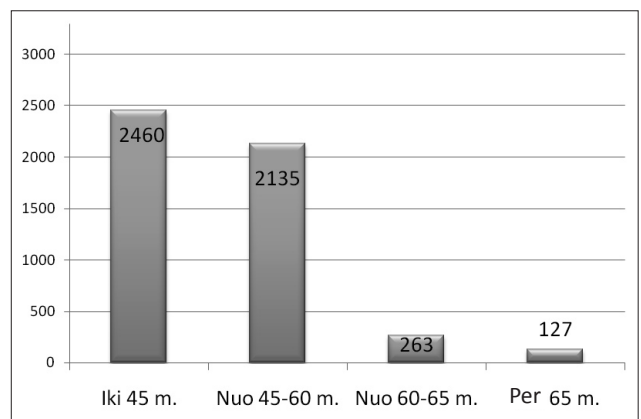
siekti 2000-2500.

Išsamesnė slaugytojų poreikio, pagal konkrečias specializacijas, prognozė pateikiama 2 pav.

Sveikatos priežiūros įstaigų slaugos vadovų apklausa parodė, kad bendrosios praktikos slaugytojų poreikis per artimiausius metus yra didžiausias. Tyrime dalyvavusiose įstaigose šių specialistų paklausa jau vienerių metų laikotarpiu siekia 37. Bendrosios slaugos kvalifikaciją turinčių specialistų poreikis per artimiausius 5 metus tendencingai didės. Įstaigose „reprezentantėse“ tokių specialistų poreikis siekia 329. Skubios medicinos pagalbos specialistų poreikis neatsitiktinai siejasi su Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintais normatyviniais dokumentais, apibrėžiančiais šių specialistų veiklą (MN: 142). Remiantis tyrime dalyvavusių skubios medicinos pagalbos įstaigų vadovų nuomone, vienerių metų laikotarpiu tokių specialistų reikės 8, tačiau kasmet šių specialistų poreikis didės. Per artimiausius 5 ir daugiau metų papildomai planuojama įdarbinti 127 skubios

3 pav. Slaugos specialistų poreikis pagal sveikatos priežiūros įstaigų tipus.

4 pav. Slaugytojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (skaičiais).

medicinos pagalbos specialistus. Gan tolygiai pasiskirsto psichinės sveikatos (49), bendruomenės (56) anestezijos ir intensyviosios terapijos (44) specializacijas turinčių slaugytojų poreikis. Operacinių slaugytojų poreikis išliks stabilus, tačiau šiek tiek mažesnis lyginant su kitomis specializacijomis (2 pav.).

Slaugytojų pasiskirstymas pagal sveikatos priežiūros įstaigas pateikiamas 3 pav.

Kadangi tyrime dalyvavo tik įstaigos „reprezentantės“, teikiančias pirminės, antrinės ir tretinės sveikatos priežiūros paslaugas, todėl kategoriškai daryti išvadas, koks labai tikslus slaugytojų skaičius Kauno regione, būtų nekorektiška. Tačiau 35 įvairaus profilio įstaigų vadovų manymu, per ateinačius penkerius ir šiek tiek daugiau metų šiuose įstaigose galėtų būti įdarbinti 642 slaugytojai. Didžiausias slaugytojų poreikis (403) matomas įstaigose, teikiančiose antrines bei tretines asmens sveikatos priežiūros paslaugas (3 pav.).

Detalesnio argumentavimo reikalauja skubios pagal-

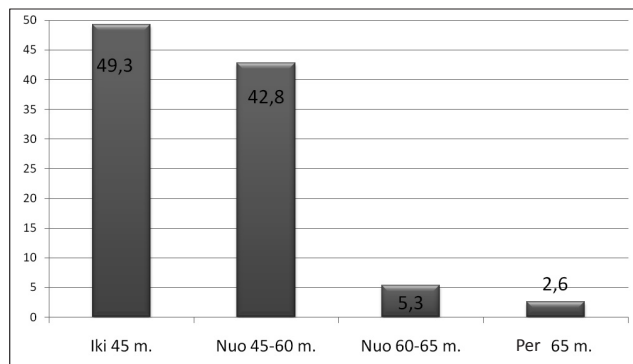
bos įstaigose dirbančių specialistų prognostinis vertinimas. Tyrimas buvo vykdomas 10 įvairių rajonų skubios pagalbos įstaigose, kuriose iš viso dirba 266 skubios pagalbos specialistai. Ateityje planuojam įdarbinti dar 124 specialistus. Skubios pagalbos įstaigų vadovų prognostinis vertinimas leidžia manyti, kad minėtų specialistų ateityje tikrai reikės.

Iškalbingai atrodo ir slaugytojų, dirbančių PSPC, prognostinis vertinimas. Remiantis 11 PSP paslaugas teikiančių įstaigų vadovų nuomone, per artimiausius metus šiose įstaigose bus reikalingi 112 bendruomenės slaugytojai. Verta pažymėti tai, kad tyrimui atlikti pasirinktose įstaigose dirba 616 slaugytojai, o įstaigų vadovų įvardintas 112 slaugytojų poreikis taip pat rodo šių specialistų perspektyvą darbo rinkoje.

Vertinant slaugytojų poreikį pagal geografines vietas išryškėjo dideli skirtumai. Didžiausias šių specialistų poreikis yra Kauno mieste. Šio miesto sveikatos priežiūros įstaigose per 5 ir šiek tiek daugiau metų planuojama įdarbinti 510 slaugytojų. Lyginant su kitų rajonų sveikatos priežiūros įstaigomis tai sudaro 79% prognozuojamo slaugytojų poreikio. Prognostiškai galima teigti, jog 347 slaugos specialistai būtų reikalingi darbui ligoninėse, 103 pirminės sveikatos priežiūros ir 60 skubios pagalbos įstaigose.

Sociodemografiniai duomenys gali būti reikšmingi vertinant slaugytojų pasiskirstymą pagal amžiaus grupes (4,5 pav.).

Tyrimui pasirinktose 35 sveikatos priežiūros įstaigose didžiausią slaugos personalo dalį sudaro slaugytojai iki 45 (49,3%) ir slaugytojai nuo 45-60 metų amžiaus (42,8%). Šio tyrimo metu buvo siekiama įvertinti bendras slaugytojų amžiaus tendencijas, parodančias, kokia dalis jau yra pensinio amžiaus bei kokia dalis greitai bus priskiriama šiai grupei. 35 įstaigose „reprezentantėse“ slaugytojų, kurių amžius siekia 60-65 metus, yra 263,

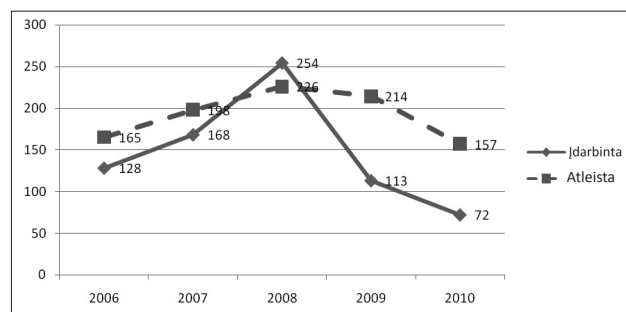
5 pav. Slaugytojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (procentais).

per 65 metų amžiaus tokių specialistų yra 127. Tačiau galima daryti prielaidą, kad slaugytojų, kurių amžius siekia 60 ir daugiau metų, yra kur kas daugiau nei 390, kadangi tyrimo rezultatai atspindi tik įstaigų „reprezentančių“ duomenis. Jei šį skaičių padaugintume iš realaus slaugytojų, dirbančių šiose tirtose rajonuose skaičiaus, preliminariai jis būtų dvigubai didesnis, kas leidžia prognozuoti naujų slaugos specialistų paklausą sveikatos priežiūros įstaigose.

Šiame straipsnyje pateikiamas slaugytojų amžiaus charakteristikas glaudžiai galima susieti su Lietuvos slaugos specialistų organizacijos (LSSO) turimais faktais. LSSO duomenimis, 40-55 metų darbuotojos sudaro 80 proc. visų slaugytojų. Tai ypač svarbu, nes mūsų visuomenė sensta, didžiąją jos dalį sudaro ir sudarys vyresnio amžiaus žmonės, kuriems dažniau prireikia sveikatos priežiūros paslaugų [8]. Atkreipiant dėmesį į tai, kad nemaža dalis slaugytojų jau dabar yra pensinio amžiaus, didžiąją darbuotojų dalį sudaro slaugytojai per 45 metus, jau netolimoje ateityje galima prognozuoti šių specialistų stygių mūsų šalies sveikatos priežiūros įstaigose.

Darbuotojų kaitos vertinimas įdarbinimo ir atleidimo požiūriu gan objektyvus slaugytojų paklausos darbo rinkoje vertinimo kriterijus (6 pav.).

2006 bei 2007 metais šiek tiek daugiau buvo atleista nei įdarbinta slaugos specialistų. Situacija pasikeitė 2008 metais, kuomet darbuotojų įdarbinimas buvo didesnis nei atleidimas (254 įdarbinta, 226 atleista). Atleidimo kreivė ženkliai šoktelėjo nuo 2009 metų, kuri išsilaikė ir 2010 metais. Tačiau išsamiau panagrinėjus „šoktelėjusio“ slaugytojų atleidimo priežastis paaiškėjo, jog tai nebuvo darbuotojų etatų mažinimas, susijęs su įstaigų ar jos padalinių restruktūrizacija. Pasak įstaigų vadovų, darbuotojų atleidimas didžia dalimi susijęs su slaugytojų pensiniu amžiumi, šiek tiek mažiau - su išvykimu dirbti į užsienį. Apibendrinant galima teigti, jog slaugytojų kaita neatsiejama nuo sociodemografinių veiksnių. Tyrimo pagrindu galime teigti, jog pastarojo meto sveikatos

6 pav. Slaugos specialistų kaitos vertinimas.

priežiūros įstaigų optimizavimas neužkerta kelio naujų slaugos specialistų integracijai į darbo rinką (6 pav.).

IŠVADOS

1. Remiantis Lietuvos darbo biržos duomenimis galima daryti išvadą, kad slaugytojų pasiūla Lietuvos darbo rinkoje yra stabili, tačiau nedidelė. Slaugytojų galimybių įsidarbinimo barometras 2011 metams rodo, jog šių specialistų įsidarbinimo galimybės daugelyje Lietuvos vietovių yra palankios. Slaugytojų paklausą daugelyje mūsų šalies rajonų galima vertinti kaip pakankamą, kas leidžia prognozuoti šių specialistų įsidarbinimo galimybes.

2. Nuo 2009 metų sausio mėn. iki 2011 metų kovo mėn. Lietuvos teritorinėse darbo biržose (kaip kvalifikuoti specialistai ir absolventai) užsiregistravo 191 slaugytojai. 2011 kovo mėn. duomenys rodo, kad slaugytojų, užsiregistravusių darbo biržose, skaičius praktiškai siekia 1, o kai kur ir 0. Vasario mėnesį išaugantis ir praėjus mėnesiui mažėjantis ieškančių darbo slaugytojų skaičius rodo absolventų, baigusių slaugos studijas, gan sėkmingą integraciją į darbo rinką. Tyrimui atlikti pasirinktose Kauno regiono asmens sveikatos priežiūros įstaigose „reprezentantėse“ per artimiausius 5 ir šiek tiek daugiau metų slaugytojų poreikis gali išaugti iki 600. Galima daryti prielaidą, jog šį poreikį vertinant ne tik Kauno regiono sveikatos priežiūros įstaigose, o visoje Lietuvoje – šis skaičius išaugtų kelis ir daugiau kartų. Bendrosios praktikos slaugytojų poreikis per artimiausius metus yra didžiausias. Išryškėjo skubios medicinos pagalbos specialistų, anestezijos ir intensyviosios terapijos, operacinės, bendruomenės, psichinės sveikatos specializacijas turinčių specialistų poreikis. Vertinant slaugytojų poreikį pagal geografines vietas išryškėjo dideli skirtumai. Kauno mieste yra didžiausias šių specialistų poreikis darbo rinkoje.

3. Slaugytojų amžiaus charakteristikas glaudžiai galima susieti su Lietuvos slaugos specialistų organizacijos (LSSO) turimais faktais - vyresnio amžiaus slaugytojos sudaro nemažą visų slaugytojų dalį.

Literatūra

1. Dzemyda I. Aukštojo mokslo vaidmuo regionų plėtroje: mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos įtaka regiono ekonomikai. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, 2009; 2 (15) : 47-56.
2. Health professionals profile physicians and nurses per 100.000 inhabitants. WHO/Europe, European HFA Database, 2010.
3. Lietuvos darbo birža prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. <http://www.ldb.lt/Informacija/Puslapiai/default.aspx>. Prieiga per internetą [2011 03 06].

4. Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo 2008–2010 metų programa. *Žin.*, 2008; 124-4718.

5. Nacionalinė Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa. Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1270, Vilnius.

6. Piščalkienė V., Rimkienė R., Mikutavičienė I. Bendrosios praktikos slaugytojų ir akušerių darbo rinkos poreikio tendencijos: kiekybinis ir kokybinis požiūris. *Sveikatos mokslai*, 2009; 61(1):2206-2211.

7. Rastenienė V. Studijuojančių slaugytojų ketinimo išvykti į kitas šalis tyrimas. Magistro darbas, KMU, 2005.

8. Stankevičienė A. Slaugytojų badmetis kas kart artėja. *Lietuvos žinios*, 2010, 197, rugpjūčio 31 diena.

9. Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos. *Valstybės žinios*. 2003; 71-3216.

THE TRENDS OF NURSES JOB MARKET BY QUANTITATIVELY APPROACH

Viktorija Piščalkienė, Vilma Rastenienė, Dalė Smaidžiūnienė, Edita Balašova

Summary

Key words: European Union, labour exchange, job market, general nursing specialists, anaesthesia and intensive care specialists, community nursing specialists, mental nursing specialists, operating theatre nursing specialists, emergency medical service specialists.

The aim of this research was to reveal the tendencies of labour exchange of nurses using triangulation strategy of the research. The dynamism and opportunities of job for the nurses in 2011 are introduced in this article according the data of Lithuanian labour exchange. It is possible to draw a conclusion that according the data of Lithuanian labour exchange the offer of the nurses is stable, but small. The offer of the nurses in many districts of Lithuania may be evaluated as sufficient and it lets to prognosticate the opportunities of the placements.

The survey of the directors of health care institutions (substitutes resf oponsible for nursing) revealed the prognosis of the need of specializations of general nursing and other specializations. The directors of the institutions referenced with attitudes of the strategy proceedings, effects of experienced or restucturizations, age of a staff and other factors. The need of nursing specialists also have been evaluated in different health care institutions. The need of the nurses may reach 600 during 5 years or even few years later in representative health care institutions in Kaunas region. Also the huge need of emergency medical specialists, operating theatre nursing specialists have been revealed. It is possible to draw an assumption that evaluating this need not only in Kaunas region, but in the whole Lithuania, the need would be increased few or more times. There were revealed huge differences between different places of Lithuania. The biggest need of nursing specialists in labour exchange has been revealed in Kaunas city. Age characteristics mentioned in this article are closely connected with the data of Lithuanian organization of nursing specialists. According to the data of this organization, the older nurses make a big part of all the nurses.

Correspondence to: viktorija.piscalkiene@go.kauko.lt

Gauta 2011-03-09